

kunde falde. Ja, man gik endog saa vidt i sin Foragt for Parlamentarisme, for Afstemningen i Befolkningen, at man haanede Partiet af den Grund. Man gjorde sig ligefrem til af, at man havde et Valgsystem, der ganske forfalskede Parlamentarismen. Hvor mange Gange har ikke det ærede 10de Medlem for Hovedstaden (Borgbjerg), hvor mange Gange har ikke den ærede Inderigsminister haanet dette Parti, som blev snydt gennem Valgloven! Der er saa vist ikke fra deres Side saa forfærdelig meget at prale af med Hensyn til Respekten for de parlamentariske Forhold og Respekten for Flertalsvalg her i Landet i vor Tid, i den Tid, jeg har haft med Politik at gøre. Sandsynligvis har deres Fædre ogsaa paa dette Omraade været bedre end de og derfor i 70ernes Slutning haft Standpunkter, som stemmede mere overens med det, jeg siger. Det har jeg for øvrigt ikke haft Lejlighed til at undersøge.

Baade Ministeren og det ærede 10de Medlem for Hovedstaden dvælede ved det Forslag, jeg nævnedes i Gaar, som gik ud paa at forene Opstillingskredse med Amtsfæststemning; og de mente, at dette Forslag ene og alene skyldtes mine mer eller mindre bitre Erfaringer fra sidste Valgdag. Det gør det ikke. Min Opfattelse af dette Spørgsmaal skyldes ikke sidste Valgdag, men de senere Stortingsvalg i Norge. Saa vidt jeg erindrer, var ved disse Valg — ikke det sidste, men et af de foregaaende Valg, jeg tror ganske sikkert, det var det næstsidste — Stillingen, som jeg nævnedes i Lørdags, den, at der ved de oprindelige Valg afgaves paa Venstre $\frac{1}{3}$ af de afgivne Stemmer. Derefter finder der Omvalg Sted, og Venstre kommer ind i Stortinget med $\frac{2}{3}$. Dette er en fuldkommen parlamentarisk Skandale; efter min Mening kan man ikke bruge andet Udtryk. Et Forhold som dette, hvor $\frac{1}{3}$ af Vælgerne ved en Valglovs kunstige Mekanisme bliver forandret til $\frac{2}{3}$, er et parlamentarisk Bedrag, der tilslører Vælgernes politiske Anskuelse. Man tager intet Hensyn til Anskuelse, man kaster Vælgerne under visse forskellige Hensyn hulter til hulter, og ud af dette faar man saa et Resultat, som aldeles ikke svarer til den oprindelige paa Vælgernes virkelige Anskuelse baserede Afstemning. Da jeg i sin Tid saa dette Resultat, fæstedes min Opmærksomhed ved, hvorledes man kan forfalske Vælgernes Afstemning og deres Sindelagsytring gennem kunstige Midler ved Hjælp af en Valglov, og min Tanke kom da ganske naturligt hen paa: Hvorledes skal man

herhjemme kunne hindre en Ordning, hvorefter Vælgerne stemmer paa den næstbedste Kandidat for at undgaa den værste, altsaa forlader deres eget Parti og gaar over til at stemme for det andet Parti for at undgaa et tredje Partis Kandidat. Det var det, man gjorde i Norge. Dær var Stillingen den, at man fra den ene Side stemte paa Venstre for at undgaa den konservativ og fra konservativ Side ligeledes stemte paa Venstre for at undgaa en radikal eller Socialdemokrat.

Hvis nu Stillingen var den, at man kunde sige, at Vælgerne ved en Udvikling af det nuværende System fik denne Frihed — en Udvikling, som jeg forstod, at den højtærede Minister og det ærede 10de Medlem for Hovedstaden (Borgbjerg) troede, man kunde skabe — vilde jeg for mit Vedkommende intet have imod, at man fulgte de Baner, som her var foreslaaede, idet et hvilket som helst Forsøg paa at gøre Valgloven redelig vil finde Støtte fra min Side. Jeg ser ikke rettere end, at dette at skabe en redelig Valglov maa være et Maal, endda et af de store Maal, for alle politiske Partier — hertil skal jeg senere komme tilbage.

Det var altsaa ikke af Hensyn til selve det sidste Valg, at jeg konstruerede den Plan, som jeg har tilladt mig at anbefale. Men sidste Valgdag her i Landet bekræftede Rigtigheden af mit Standpunkt. Jeg kunde nævne meget ejendommelige Eksempler i saa Henseende; jeg viger ikke tilbage for at gøre det her, men Navne skal jeg ikke nævne. Jeg skal i saa Henseende nævne et ganske bestemt Eksempel, som for mig er et Vidnesbyrd om, hvorledes man kommer til at ræsonnere ganske forkert ved Hjælp af den Kombination af Enkeltmandskredse og Forholdstalsvalg, som vi har i Øjeblikket. Det ærede 10de Medlem for Hovedstaden mente, at Aarsagen til Forvirringen laa i, at vi andre havde ført en Politik for nær op ad Venstre: hvis vi — og navnlig jeg — ikke saa ofte havde friet til Venstre, var vore Folk nok blevet, hvor de var. Dertil vil jeg gerne, forinden jeg nævner det Eksempel, jeg kommer ind paa her, gøre den personlige Bemærkning, at jeg fortryder ikke de Gange, jeg har udtalt mig om Forholdet mellem Venstre og Folket. Og hver Gang jeg er blevet afbildet i „Klods-Hans“, „Social-Demokraten“ og Dagbladet „København“, der i den Henseende har et godt Samarbejde med hinanden — Storindustriens Organ, Socialismens Organ og Vittighedsbladet her i Hovedstaden har i den Henseende et godt